

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 29 kwietnia 2019 r.

ZP-NKWR.431.2.18.2019.EK1

Pani
Alina Tarczyńska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Lubinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 21 – 22 marca 2019 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.) dalej zwanej „ustawą”, zespół kontrolerów z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Edyta Kamińska – inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Emilia Molska - Kaźmierczak – inspektor wojewódzki, przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie przy ul. Składowej 3, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Centrum” lub „PCPR”.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej oraz usamodzielniania pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie od 1 marca 2018 r. do dnia kontroli, tj. 21 marca 2019 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 13 grudnia 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2019 r.

W okresie objętym kontrolą, funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie pełniła Pani Alina Tarczyńska, która była odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, której przyczyną jest błędna interpretacja przepisów. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzona nieprawidłowość

nie spowodowała skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonania zadań.

Kontrolę wpisano do Książki Kontroli pod numerem 1. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie akt postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia prawa do dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej, akt postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz pisemnych oświadczeń złożonych przez Dyrektora PCPR.

Ilekoć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie pomoc państwa”, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2134 ze zm.).

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Zgodnie z treścią dokumentów z dnia 18 grudnia 2012 r. oraz 12 kwietnia 2016 r. Starosta Powiatu Lubińskiego upoważnił Panią Alinę Tarczyńską - Dyrektora PCPR w Lubinie oraz Panią Beatę Sieja - pracownika Centrum, do wydawania decyzji w sprawach z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości Powiatu.

(dowód akta kontroli: str. 12-13)

W świetle art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy, na każde dziecko w wieku do ukończenia osiemnastego roku życia umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego, przysługuje dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Z analizy danych przekazanych przez PCPR wynikało, iż na dzień 1 marca 2018 r. w powiecie lubińskim funkcjonowało: 28 rodzin zastępczych niezawodowych, 83 rodziny zastępcze spokrewnione, 1 rodzina zastępcza zawodowa, 3 placówki opiekuńczo - wychowawcze typu rodzinnego, 1 rodzinny dom dziecka. W powyższych formach pieczy zastępczej umieszczonych było łącznie 178 dzieci. Ponadto na wskazanym terenie nie było rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych.

W okresie od 1 marca 2018 roku do dnia kontroli tj. 21 marca 2019 roku do PCPR w Lubinie wpłynęły wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego dla 240 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Powyższe wynikało z następującego faktu:

- rodziny zastępcze spokrewnione złożyły wnioski dla 137 dzieci,

- rodziny zastępcze niezawodowe złożyły wnioski dla 41 dzieci,
- rodziny zastępcze zawodowe złożyły wnioski dla 5 dzieci,
- osoby prowadzące rodzinne domy dziecka złożyły wnioski dla 23 dzieci.
- dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego złożyli wnioski dla 34 dzieci.

Wnioski o przyznanie dodatku wychowawczego składane były w Ośrodku. Wzór wniosków został opracowany przez PCPR. Oceny prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania świadczenia w formie dodatku wychowawczego na dziecko w pieczy zastępczej dokonano po przeanalizowaniu losowo wybranych akt spraw prowadzonych w okresie objętym postępowaniem kontrolnym.

Analiza akt w sprawie ustalenia prawa do dodatku wychowawczego pozwoliła na sformułowanie następujących wniosków:

1. Postępowanie administracyjne w zakresie przedmiotowej sprawy wszczynane było po złożeniu przez rodziny zastępcze, dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego lub osoby prowadzące rodzinne domy dziecka wniosków o przyznanie dodatku wychowawczego. PCPR opracował dwa rodzaje wniosków: „wniosek o przyznanie dodatku wychowawczego dla rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka” oraz „wniosek o przyznanie dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego”.
2. Organ prowadzący weryfikował treść wniosku oraz postanowienia sądowego w sprawie ustanowienia miejsca pobytu dziecka w pieczy zastępczej, poddając analizie datę jego faktycznego umieszczenia w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo — wychowawczej typu rodzinnego oraz treść odpisu aktu urodzenia dziecka.
3. Na każde dziecko składany był odrębny wniosek. Podjęcie decyzji o przyznaniu dodatku wychowawczego następowało zgodnie z przepisami prawa określonymi w art. 88 ust. 4 ustawy. Decyzje oznaczane były przez właściwy organ wskazany w art. 182 ust. 3 ustawy.
4. Wszystkie z przeanalizowanych decyzji zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.), dalej zwanym „kpa”.
5. Wszystkie z przeanalizowanych decyzji w zakresie prowadzonych postępowań zostały skutecznie doręczone z zachowaniem przesłanek art. 109 § 1 kpa.

6. Spośród przeanalizowanych akt, w 3 przypadkach ustalenie prawa do dodatku wychowawczego dotyczącego wniosków złożonych w okresie objętym kontrolą następowało w terminach np. od 17 listopada 2018 r. do 16 listopada 2019 r., od 26 kwietnia 2018 r. do 25 kwietnia 2019 r. Powyższe stanowi nieprawidłowość.

W przypadku gdy dodatek wychowawczy przysługiwał za niepełny miesiąc kalendarzowy wypłacano go w wysokości proporcjonalnej do liczby dni pobytu dziecka w pieczy zastępczej w danym miesiącu kalendarzowym, tzn. od dnia faktycznego umieszczenia dziecka. W świetle art. 87 ust. 1a ustawy, prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. Miesiąc złożenia wniosku jest miesiącem początkowym, a więc pierwszym z 12, na które ustala się wskazane prawo. Zaznaczyć należy, że 12. ostatni z miesięcy kalendarzowych, w którym przysługuje prawo do dodatku wychowawczego, tak jak i każdy z kolejnych ustalonych z urzędu 12 miesięcy, w przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego, skutkować będzie jego wypłatą w przysługującej wysokości, która w świetle obowiązujących przepisów wynosi 500 zł miesięcznie.

7. Zgodnie z art. 87 ust. 1b ustawy, w przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu. W PCPR w Lubinie we wszystkich przypadkach decyzje o przyznaniu dodatku wychowawczego na okres kolejnych 12 miesięcy wydawane były w związku z wnioskiem strony. W świetle wyżej cytowanego przepisu, organ winien podejmować działanie zgodne z ustawowym wskazaniem wszczynając przedmiotowe postępowanie w sprawie ustalenia prawa do dodatku wychowawczego na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu.

8. Osoby składające wnioski każdorazowo były zawiadamiane o wszczęciu postępowania w przedmiotowym zakresie oraz o jego zakończeniu.

(dowód: akta kontroli str. 14-72)

W świetle art. 140 ust. 1 ustawy, osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo - wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo - terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przysznaje się pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie.

Usamodzielnianym udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, a także wsparcie prawne i psychologiczne.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 marca 2018 roku do 21 marca 2019 roku, do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie wpłynęło 20 wniosków osób usamodzielnianych, w tym:

- 13 wniosków o pomoc na kontynuowanie nauki,
- 3 wnioski o pomoc na usamodzielnienie,
- 4 wnioski o pomoc na zagospodarowanie,

(dowód: akta kontroli str.15, 108-111)

Ocena prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy w powyższym zakresie, została przeprowadzona na podstawie analizy merytorycznej i formalnej akt postępowań administracyjnych wszczętych we wskazanym okresie kontrolnym. Akta spraw dotyczyły pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie.

Analiza badanej dokumentacji, pozwoliła stwierdzić następujący stan:

1. Wnioski o pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie, składane były przez osoby usamodzielniane w Centrum. Wnioskodawcy przebywali w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat w przypadku osób opuszczających rodzinę zastępczą spokrewnioną oraz roku w przypadku osób opuszczających rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, spełniając zgodnie z art. 141 ust. 1 ustawy.
2. Wnioski zawierały dane imienne Strony, dane adresowe. Ponadto były one wystosowane i podpisane przez osoby, które nabyły prawo do ubiegania się o wykazane formy wsparcia.
3. Akta postępowań administracyjnych w sprawie przyznania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie zawierały dokumenty w oryginałach lub potwierdzonych kopiach, w tym: skutecznie złożony wniosek strony, zatwierdzony indywidualny plan usamodzielnienia wraz z modyfikacjami jeżeli zaistniała taka konieczność, wskazanie opiekuna usamodzielnienia, postanowienie sądowe dotyczące umieszczenia w pieczy zastępczej, określenie czasu przebywania w pieczy zastępczej, oświadczenie strony o sytuacji majątkowej, dochodowej, rodzinnej za miesiąc poprzedzający złożenie wniosku o pomoc, zaświadczenie ze szkoły lub uczelni w przypadku ubiegania się o pomoc na kontynuowanie nauki, akt urodzenia, potwierdzenie zameldowania.

4. Wnioskodawcy każdorazowo byli zawiadamiani o wszczęciu i zakończeniu postępowania administracyjnego.
5. Poddane analizie i ocenie decyzje zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 107 § 1 kpa.
6. Decyzje w prowadzonych sprawach wydawane były z zachowaniem zasady niezwłoczności i odpowiadały przesłankom, o których mowa w art. 35 § 1, § 2 i § 3, a skuteczność doręczenia następowała zgodnie z art. 109 § 1 kpa.
7. Akta spraw wykazały, iż dochód wnioskodawców wynosił poniżej 1200 zł, spełniając kryterium, o którym mowa w art. 142 ust. 1 ustawy. W przypadku udzielania pomocy na usamodzielnienie, wysokość kwot była uzależniona od czasu pobytu w pieczy zastępczej i zgodna z art. 149 ust. 1 ustawy, a wypłata następowała po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki (w przypadku zaistnienia faktu). W jednym przypadku pomoc na usamodzielnienie została przyznana w trakcie pobierania pomocy na kontynuację nauki. Uzasadniono to sytuacją mieszkaniową osoby usamodzielnianej, co było zgodne z art. 149 ust. 3 ustawy. W niektórych przypadkach pomoc ta została przyznana w ratach.
8. Wysokość kwot przyznanej pomocy na kontynuowanie nauki była zgodna z art. 146 ust. 2 ustawy i wynosiła nie mniej niż 500 zł miesięcznie, a od dnia 1 czerwca 2018 r. nie mniej niż 526 zł miesięcznie. Pomoc na kontynuację nauki przyznawano zgodnie z art. 146 ust. 3 ustawy. W okresie objętym kontrolą, w oparciu o art. 152 ustawy, nie wydano żadnej decyzji odmawiającej przyznania przedmiotowego wsparcia.
9. Pomoc na zagospodarowanie przyznawano w kwocie określonej w art. 150 ust. 1 ustawy. Pomoc ta była udzielana w formie rzeczowej np. na zakup laptopa.

(dowód: akta kontroli str. 82-114)

Kontrolowana jednostka zapewniała pomoc prawną i psychologiczną dla osób usamodzielnianych. Ponadto osoby usamodzielniane mogły skorzystać z: pomocy w uzyskaniu mieszkania, poradnictwa ds. uzależnień, pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, poradnictwa socjalnego.

Poradnictwa prawnego udzielało trzech radców prawnych zatrudnionych przez PCPR w Lubinie na podstawie umów cywilno - prawnych. Konsultacji udzielano we wtorki w godzinach 13:30 - 15:30, w czwartki w godzinach 8:00 - 10:30 oraz 13:30 - 15:30. W okresie objętym kontrolą z pomocy prawnej skorzystało 12 osób usamodzielnianych.

Pomoc psychologiczna osobom usamodzielnianym udzielana była przez dwóch psychologów zatrudnionych na podstawie umów cywilno - prawnych przez PCPR w Lubinie. Poradnictwo psychologiczne udzielane było w poniedziałki w godzinach 10:00 - 13:00 oraz piątki w godzinach 12:00 – 15:00 stosownie do zgłaszanych potrzeb. Skorzystało z niego 11 usamodzielnianych osób.

Centrum zapewniało także pomoc usamodzielnianym wychowankom w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych. Na wniosek osoby usamodzielnianej sporządzano pisma do właściwych gmin z prośbą o przydział mieszkań z zasobów gminnych. Uwzględniano w nich sytuację osobistą, bytową oraz rodzinną osoby usamodzielnianej. Z tej formy pomocy skorzystały 2 osoby. Natomiast z konsultacji i porad socjalnych skorzystało 66 usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Ponadto w Centrum od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00 osoby usamodzielniane mogły skorzystać z konsultacji ze specjalistą ds. uzależnień. Z tego typu konsultacji skorzystały 2 osoby usamodzielniane.

W ramach pomocy w uzyskaniu zatrudnienia w okresie objętym kontrolą w Centrum realizowano projekt „Inwestuję w swoją przyszłość”. Był to projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach którego usamodzielniani wychowankowie wzięli udział w: treningu przedsiębiorczości (10 osób), treningu kompetencji i umiejętności społecznych (10 osób), treningu kompetencji życiowych (10 osób), kursach zawodowych takich jak: prawo jazdy kat. B (6 osób), prawo jazdy kat. C (1 osoba), dekorator wnętrz (1 osoba), operator koparki (1 osoba), operator samojezdnych maszyn wozów odstawczych urobku w ruchu podziemnych zakładów górniczych (1 osoba). Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie udzielało wsparcia usamodzielnianym wychowankom w zakresie rozwijania umiejętności niezbędnych do skutecznego poszukiwania pracy oraz potencjalnych możliwości zatrudnienia. Ww. wsparcia udzielono 20 usamodzielnianym wychowankom.

(dowód: akta kontroli str. 129-131)

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lubinie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W 3 przypadkach spośród skontrolowanych akt, prawo do dodatku wychowawczego ustalano na okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Wobec powyższego wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Prawo do dodatku wychowawczego ustalać na okres 12 miesięcy, licząc jako pierwszy dany miesiąc kalendarzowy, w którym został on przyznany.

Podstawa prawna: art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zm.). Proszę w terminie do dnia **31 maja 2019 r.** o powiadomienie Wojewody Dolnośląskiego o sposobie realizacji **zaleceń, uwag i wniosków** przedstawionych w powyższym wystąpieniu pokontrolnym.

Edyta Kamińska
.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

E. Marko
.....
(członek zespołu inspektorów)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Iwona Drelichowska-Stopa
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)